

Informační výchova nebo vzdělávání?

Božena Blažková

Prázdniny skončily a začátek dalšího školního roku už máme také za sebou. Pro většinu knihoven se jedná o období, kdy každoročně znovu a znovu oslovují školy ve svém okolí. Předávají školám knihovnické nabídky svých akcí a domlouvají si více či méně úspěšně další společné aktivity knihovny a školy. Někde je tato spolupráce tradičně dobrá a někde stále drhne a vážne. Případné problémy se dají vyjádřit následující větou: "Není to o institucích (tedy o knihovně a škole), ale o konkrétních lidech - a ti mají různé názory, představy i podmínky pro svoji práci."

Úspěšnost knihovnické nabídky ovlivňuje celá řada na sobě zcela nezávislých faktorů. Ze strany školy je v současné době nejdůležitější Školní vzdělávací program, kde je mj. zakotveno i to, jak se konkrétní škola rozhodla řešit čtenářství a informační vzdělanost svých žáků či studentů. Na straně knihovnické musíme akceptovat požadavky a potřeby školy, přesněji řečeno požadavky školy a potřeby žáků. Měli bychom také znát své možnosti (nejen časové a prostorové, ale i sebezvzdělávací) a na tomto základě si stanovit priority (ne se snažit co nejrychleji aplikovat vše, co jsme kde viděli a slyšeli) a určit si postupné cíle svého snažení.

Tradičními knihovnickými lekci jsme se doposud snažili vychovávat čtenáře - aby věděl, jak se má v knihovně chovat a jak se má orientovat v tom, co mu nabízíme. Od výchovy bychom nyní měli přejít k nabídce vzdělávání v široké oblasti čtenářství a práce s informacemi. V současné době není garantem vzdělávání pouze škola. Stále více se prosazuje potřeba komplexního celoživotního vzdělávání. Knihovny tím získávají daleko širší prostor pro svoji práci. Máme nové možnosti, ale zároveň i novou konkurenci nejen ze strany audiovizuálních médií, ale i v programech a projektech ostatních kulturně-vzdělávacích institucí (muzeí, galerií...). Jednotlivé aktivity, které na sebe nenavazují a nevytváří systém, velmi rychle zapadnou mezi množstvím dalších a na první pohled atraktivních nabídek.

Problematikou informační výchovy a vzdělávání jsme se v našem zpravodaji již několikrát z různých úhlů zabývali. Toto číslo se snaží o komplexnější pohled na uvedené téma. Teoretický, ale zároveň velmi praktický úvod do problematiky informační výchovy naleznete v příspěvku kolegyně Veroniky Peslerové z Havlíčkova Brodu. Další články Heleny Selucké a Alice Pákové se snaží popsat cestu hledání nových možností knihovnické nabídky. O tématu se hovoří i v článcích U nás v Polici a Co nabízí knihovny kraje na svých webových stránkách. S průběhem semináře Informační vzdělávání ve veřejných knihovnách, který se konal v dubnu ve Studijní a vědecké knihovně v Hradci Králové, jsme vás seznámili v minulém čísle a tam také naleznete odkaz na další informace. Vzhledem k tomu, že se připravuje další seminář, který se bude konat v dubnu v Brně, uvítáme jakékoliv vaše názory a zkušenosti.

V této souvislosti bych vás - čtenáře našeho zpravodaje - již poněkolkáté požádala o spolupráci. Stále cítíme nedostatek zpětné vazby. Vaše reakce známe pouze z občasného pochvalného ústního vyjádření při vzájemných setkáních. Chybí nám však vaše názory na zveřejněné články a náměty, o čem byste se ve zpravodaji rádi dočetli. Nebojte se napsat nebo alespoň zavolat buď přímo členům redakční rady nebo metodičkám pověřených knihoven, které nám vaše názory a náměty rády zprostředkují. Nebojte se napsat rukou jakkoli neumělou o své práci nebo o zajímavých aktivitách v ostatních knihovnách. Velmi nám tím pomůžete v naší snaze o aktuálnost a pestrost. Bez informací se prostě neobejdeme ani my, kteří pro vás zpravodaj připravujeme.